רש"י נערה המאורסה פרק עשירי נדרים ר"ן עד.

מתני' כין ליבם אחד. כין שזקוקה ליבם אחד בין לשני יבמין אמר ר' אליעזר יפר. ומוקמינן ליה בגמרא בשעשה בה מאמר אחד מהן: **ומה אשה שקנה הוא לעצמו.** כגון הנושא אשה בעלמא: **שהקנו לו מן השמים.** יבמה שמייבו לו מן התורה: **שאין לאחר רשות בה.** המקדש אשה מן השוק לאחר שקידשה לא תפסי בה קידושי מאדם אחר ואהכי מצי מיפר: **שיש לאחר רשות בה.** שאם עשה בה מאמר יבם זה ובא אחיו אח"כ ועשה בה מאמר תפיס בה כדאמר (יבמות נ.) יש מאמר אחר מאמר: **דבריך בשני יבמין.** דבשני יבמין מצית למימר כי האי גוונא: **מה אתה משיב על יבם אחד.** דהא לא מצית למימר שיש לאחרים רשות בה הואיל וליבא יבם אחר ואת לא משויא מילוק בין יבם אחד לשני יבמין: **א"ל אין היבמה גמורה לאישה.** שאם אינה עליה זר אין נקבל שאין בה לא דין ארוסה ולא דין אשת איש ואין מייבין עליה אלא לאו דלא תהיה אשת המת וגו' (דברים כה): **כשם שארוסה.** בעלמא גמורה לאישה שנקלין על ידה: **גמ' קסבר אין זיקה.** ואפילו ליבם אחד איכא זקוקה דתיהוי כאשתו עד שתכנס לחופה: **ור' יהושע סבר יש זיקה.** ולהכי לאחד יפר אבל לשנים אינו מיפר דאין בריה לאיה מהן זקוקה ולאיה מהן תמיכה אע"ג דאמרי' (יבמות כד.) מצות בגדול ליבם מ"מ אם בא עליה קטן קנאה: **לעולם קסבר ר"א יש זיקה.** והיינו טעמא דאפילו לשנים יפר בשעשה בה האחד מאמר דהשתא יש בריה ואליבא דב"ש דאמרי דמאמר קונה קנין גמור והיא כאשתו לכל דבר הלכך מיפר לה: **ה"מ ביבם אחד.** דיש זיקה: **אבל בשני יבמין לא.** קני מאמר דלאחר דעשה בה מאמר אילו אחי אחוה מצי לאוסרה עליו בביאה או בגיטא דיש ביאה וגט אחר מאמר: **מי איכא מילתא וכו'.** משום האי טעמא דאילו אית ליה אחא להאי יבם (ד) מצי מפיק לה מיניה בתר הכי שמקדשה או על ידי גט וביאה וקרו להנהו קדושי מאמר ולית בהו משום כולי האי: **ולר' אלעזר כן עדים דאמר מאמר כו' אלא לדחוס בלרה בלבד.** שאם היו ב' נשים לזה שמת ושמיהן זקוקות ליבם ואי אפשר ליבם לשמיהן דבית אחד הוא נוגה ואינו נוגה שמי בתים (ה) והא מילתא קסברי בית שמאי דמאמר קונה דכשעושה בזו מאמר דוחה לברה ומתירה לשוק אבל עדיין זו זקוקה לאחיו דמצי אסר לה עליה: **מאי איכא למימר.** אלמי מיבעי לך מאי טעמא דאמר ר"א אפילו לשנים יפר: **כגון שעמד בדין.** משעשה בה מאמר שזו תבעתו בדין מפני שלא היה מיאבה ואיינהו בית דין ליגשא לה וכתה [דאיתייב] לה בתמזונותיה והכפרת נדריה וכדרב פנחס כו': ולא

מתני' (ו) שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ר"א אומר יפר ר' יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים ר"ע אומר א לא לאחד ולא לשנים אמר ר"א מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה אמר לו ר"ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרים בה רשות תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שיש לאחרים בה רשות א"ל ר' יהושע עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו אין היבמה גמורה (ו) ליבם כשם שהארוסה גמורה לאישה: **גמ'** בשלמא (ב) ר"ע סבר אין זיקה ור"י סבר (ג) יש זיקה אלא ר"א מאי טעמיה אי יש זיקה אין בריה אמר ר' (ד) אמי (ה) כגון שעשה בה מאמר ורבי אליעזר סבר לה כב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור ורבי יהושע (ו) אומר לך ה"מ בחד יבם אבל בשני יבמין לא מי איכא מידי דכי אתי (ז) אחוהי אסר עליה בביאה או בגיטא ומפר ור"ע סבר אין זיקה ולר' (ח) אליעזר דאמר מאמר לב"ש אין קונה אלא לדחות בצרה מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן כגון שעמד בדין ואיתחייב לה מזונות (ט) וכדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת תנן

היכא דאמר מי אפשי סגי אע"ג דנספרה לא מהני כדאיתא לקמן (עמ.) זה נ"ל. ועוד דהני דאמרינן הכא על דעת בעלה לא קפדינן אלינא אלא הכי קאמרינן דאין בלבה שיתקיים הנדר מי קפיד ביה בעלה אבל מאן לימא לן דעל דעת הכי משמע דיומא דנודר על דעת מכרו מצי איהך למישרי ליה אלא ודאי כדכתיבנא:

מתני' שומרת יבם וכו' ר"א אומר יפר. מסקינן בגמרא דיפר בשותפות אב קאמר ובשעשה בה מאמר: **רבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים.** משום דס"ל אין בריה וכדנפרש בגמרא בס"ד: **רבי עקיבא אומר לא לאחד ולא לשנים.** דגריע ליה יבם מארוס ואפי' בשותפות לא מצי מיפר: **ומה אשה שקנה הוא עלמו.** שאינה שומרת יבם אלא הוא קדשה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה בשותפות דאב: **אשה שהקנו לו מן השמים.** שהיא שומרת יבם שהיא קנויה לו אלא קדושין שאסורה לכל אדם עד שיחלוץ לה אינו דין שיפר נדריה בשותפותיה דאב: **עקיבא דבריך בשני יבמין.** דכל אחד יש לו רשות בה: **כשם שארוסה גמורה לאישה.** מפרש בגמ'(ו): **גמ' כשלמא ר"ע קסבר אין זיקה.** שהיבמה זקוקה ליבם לא אלימא כארוסין ומשום הכי לא מצי מיפר: **ורבי יהושע סבר יש זיקה.** דאדרבה אלימא טפי מארוסין דהויא כבעולה ומש"ה יפר יבם לחודיה דהשתא הכי קס"ד מיהו אין בריה דהיכא דשני יבמין אין בריה למי היא זקוקה ולמי תהיה לאשה ומש"ה אפילו שביבם אינו יכולין לספר דיין דבשעת הפרתן אין ברור לנו מי הוא איש אין הפרתן כלום דרחמנא אמר איש ישיבנו ואיש ישיבנו דבעינן שיהא יודע בשעת הפרה וכן כתב רש"י ז"ל בפרק ד' אמים (יבמות סט.) וסוגיא דשמעתא דהתם מסייע ליה. וכ"ת היכי אמר דרבי יהושע סבר דזיקה בבעולה דמיא דהא לא אשכחן דאמר הכי אלא רבי אושעיא אלינא דר"ש ואתותב התם ברייס פרק כילד ביבמות (דף יט.) איכא למימר דלאו מגופיה דמילתא אתותב אלא למאי דמפרש לה אלינא דר"ש מיהו אנן מצינן למימר דס"ל לרבי יהושע ההוא טעמא מי נמי כי אמרינן רבי יהושע קסבר יש זיקה לאו למימרא דליהוי כבעולה אלא דהויא כארוסה ומיפר בשותפות ואף על גב דברייס הך סוגיא סבירא לן דיפר לחודיה קאמר כדמוכח לקמן הכי עליה: **מאי איכא למימר.** אלמי מיבעי לך מאי טעמא דאמר ר"א אפילו לשנים יפר: **כגון שעמד בדין.** משעשה בה מאמר שזו תבעתו בדין מפני שלא היה מייבמה ואיינהו בית דין ליגשא לה וכתה [דאיתייב] לה במזונותיה והכפרת נדריה וכדרב פנחס כו': ולא

יבם. פי' ר' יהושע סבר כב"ש דמאמר קונה קנין גמור, וה"מ דמפר כתב יכם אבל בב' יכמין מי איכ' מידי דלא אתי אחוה אחרת ליה בביאה אם בא על יכמה אחרת, אי בגיטא, דלב"ש נמי פסיל לה בגיטא מדרבנן מי... ... דפסיל מדרבנן, אלמא מדרבנן אינה קנוי, יש לו (להשתות) ולומר מדרבנן אינו יכול להפר: ולר' אליעזר ראי. פ' ד' אחין (יבמות סט.): **מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה.** כדתנן התם שנים שנשאו שתי אחיות ואחד מופסה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה [מופסה] מאמר כו' עד והלזו תצא משום אחות אשה (מיד דהוי אחות אשה) דמאמר קונה קנין גמור כדדרשי' (פ' קידושין יד.) ולקמה לי לאשה (דברים כה) [וקאמר ר"א דהייטו דוחקא לדחות בצרה בלבד], אבל אי בעי לאפוקי בגיטא לא מצי מפיק לה, דאית לה מישוטא דבפ"ק דקידושי' (שם) ויבמה ביאה גומרת בה [ואין כסף ושטר גומרי בה לענין] דלא מצי אפוקה בגיטא, ואית [להו] רבי לענין דקונה לדחות בצרה: **מאי איב' דטיבר.** אלמי מפר כי נמי עשה בה מאמר, ותסתם בפ' ד' אחי' (יבמות סט.) [אמר לך ר"א] אימור דאמרי אינה דלא אבי לה בגט אלא בגי [נמי] חליצה, לספרת נדרי' מי אמרי, ותיבן בקונטרס כתם דהתם [נתר] דשני אחי מפר בשותפות קאמר דר' אליעזר נמי מודה בבשותפות מיהת מפר, אבל בשמעתין דס"ד הבאתן דיבם לחודי' מפר לא אמרי' דמודי ר"א: הב"ע שעמד בדין. אחר שעמ' בה מאמר, דהכי מוכח כל הסוגיא דמייבי שעשה בה מאמר:

מסורת הש"ס

(א) יבמות כט., ב) שם, ג) ע"ש, ד) [ל"ל אלעזר], ה) [לעיל עג: וש"נ], ו) [לקמן כה.].

הגהות הב"ח

(א) בבשנה אין היבמה נמורה (ליבם) מז"מ, וכ"כ ס"ל לאישה וכן הוא לקמן דף ע"ה: (ב) גב' ור' יהושע אמר לך: (ג) שם דכי אתי אחרת: (ד) רש"י ד"ה מי איכא וכו' דמצי דמפיק: (ה) ר"ה ולר' אלעזר וכו' שתי בתים ולהא מילתא:

מוסף רש"י

ר"א אומר יפר. אחד מהם אם נדרה (יבמות כט:). לאחד אבל לא לשנים. שומרת יבם אחד יפר אבל שומרת לשני יבמים לא יפר לא זה ולא זה (שם). אין זיקה. דתיהוי כבעולה (שם). לדחות בצרה. כאותה שנפלה לפני אחר מאמר זו (שם). ראיתחייב לה מזונות. כדתנא דהתלוק (מג:) עמד בדין וכרם מונית משל יבם, דמהשתא בעלה הוא ועל דעתו נדרת על מנת שיבלה (שם כט:).

פירוש הרא"ש

מתני' שומרת יבם. מלמה וממתנת ליבם כמו ואביו שמר את הדבר ובגמרא מפרש שלנתמיהו: אשה שקנה הוא לעצמו. הייט ארוסתו הרי הוא מיפר נדרייה בשותפות דף מיהם: אשה שהקנו לו מן השמים. הייט יבמתו: אינו דין שיפר נדרייה. עם אביב: שאין לאחר". אחי הבעל: ש"ש לאחר". לשאר יבמין: בדבריך קיימי' בב' יבמי". ומזה יש להשיב על ק"ו דר"א: מה אתה משיב על יבם אחד. דבאה בשיב ק"ו: אין היבמה גמורה לאישה. לענין שיתחייב מיתה הבא עליה, כמו בארוסה שחייבי עליה קוקלה בכתים עליה: גמ' אין זיקה. דלא אמרי' זיקה בבעולה, ופלוגתא היא ביבמי ב' כלה (יח:) דפליגי בשומרת [יבם] שמתה אם אסור (בחמותה) [בחמה], ור"ע סבר אין זיקה, הלכך אמי לספר: ור"י סבר יש זיקה. בחד יבם הלכך מפר: מיהו אין בריייה. כלו' ובתרי אין זיקה דאין בריה למי היא זקוקה הילכך לא ל' בתרי יש זיקה: אלא לר' אליעזר מ"ש. ל' בתרי דמפר, דליכי מ"ד בתרי דיש זיקה. וק' דכי נמי יש זיקה אמאי מפר, דהא זיקה דרבנן הוא ואין נקל מחמת כן לומר שיפר, ועו' מי עדיפ' זיקה מארוסה דאין מפר ארוס בלא אב: בגון שעשה בה מאמר. ובסר כב"ש דאי' מאמר קונה קנין גמור, ומן התורה קונה מאמר בינמתו דדרשי' ולקחה לו לאשה (דברים כה) לכולה מלתא לאשה (עי' קידושין יד.): ור' יהושע סבר כב"ש דמאמר קונה קנין גמור, וה"מ דמפר כתב יכמין מי איכ' מידי דלא אתי אחוה אחרת ליה בביאה אם בא על יבמה אחרת, אי בגיטא, דלב"ש נמי פסיל לה בגיטא מדרבנן מי... ... דפסיל מדרבנן, אלמא מדרבנן אינה קנוי, יש לו (להשתות) ולומר מדרבנן אינו יכול להפר: ולר' אליעזר ראי. פ' ד' אחין (יבמות סט.): מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה. כדתנן התם שנים שנשאו שתי אחיות ואחד מופסה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה [מופסה] מאמר כו' עד והלזו תצא משום אחות אשה (מיד דהוי אחות אשה) דמאמר קונה קנין גמור כדדרשי' (פ' קידושין יד.) ולקחה לו לאשה (דברים כה) [וקאמר ר"א דהייטו דוחקא לדחות בצרה בלבד], אבל אי בעי לאפוקי בגיטא לא מצי מפיק לה, דאית לה מישוטא דבפ"ק דקידושי' (שם) ויבמה ביאה גומרת בה [ואין כסף ושטר גומרי בה לענין] דלא מצי אפוקה בגיטא, ואית [להו] רבי לענין דקונה לדחות בצרה: מאי איב' דטיבר. אלמי מפר כי נמי עשה בה מאמר, ותסתם בפ' ד' אחי' (יבמות סט.) [אמר לך ר"א] אימור דאמרי אינה דלא אבי לה בגט אלא בגי [נמי] חליצה, לספרת נדרי' מי אמרי, ותיבן בקונטרס כתם דהתם [נתר] דשני אחי מפר בשותפות קאמר דר' אליעזר נמי מודה בבשותפות מיהת מפר, אבל בשמעתין דס"ד הבאתן דיבם לחודי' מפר לא אמרי' דמודי ר"א: הב"ע שעמד בדין. אחר שעמ' בה מאמר, דהכי מוכח כל הסוגיא דמייבי שעשה בה מאמר:

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פי"ח מהלכי נדרים הלכה כג טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז:

מז ב מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה יד סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי קנט סעיף ה:

מח ג מיי' פי"ח מהלכי נדרים הלכה כד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז:

תוספות

מתני' שומרת יבם בין ליבם אחד כו' ר"א אי' יפר. נגמ' מפ' טעמא: ומה אשה מן השוק שקנה הוא לעצמו מפר נדרייה. כשהיא ארוסה כשותפות עם אביה: אשה שהקנו לו מן השמים". הייטו יבמתו: אינו דין שיפר נדרייה. עם אב: שאין לאחר". אחי הבעל: ש"ש לאחר". לשאר יבמין: בדבריך קיימי' בב' יבמי". ומזה יש להשיב על ק"ו דר"א: מה אתה משיב על יבם אחד. דבאה בשיב ק"ו: אין היבמה גמורה לאישה. לענין שיתחייב מיתה הבא עליה, כמו בארוסה שחייבי עליה קוקלה בכתים עליה: גמ' אין זיקה. דלא אמרי' זיקה בבעולה, ופלוגתא היא ביבמי ב' כלה (יח:) דפליגי בשומרת [יבם] שמתה אם אסור (בחמותה) [בחמה], ור"ע סבר אין זיקה, הלכך אמי לספר: ור"י סבר יש זיקה. בחד יבם הלכך מפר: מיהו אין בריייה. כלו' ובתרי אין זיקה דאין בריה למי היא זקוקה הילכך לא ל' בתרי יש זיקה: אלא לר' אליעזר מ"ש. ל' בתרי דמפר, דליכי מ"ד בתרי דיש זיקה. וק' דכי נמי יש זיקה אמאי מפר, דהא זיקה דרבנן הוא ואין נקל מחמת כן לומר שיפר, ועו' מי עדיפ' זיקה מארוסה דאין מפר ארוס בלא אב: בגון שעשה בה מאמר. ובסר כב"ש דאי' מאמר קונה קנין גמור, ומן התורה קונה מאמר בינמתו דדרשי' ולקחה לו לאשה (דברים כה) לכולה מלתא לאשה (עי' קידושין יד.): ור' יהושע סבר כב"ש דמאמר קונה קנין גמור, וה"מ דמפר כתב יכמין מי איכ' מידי דלא אתי אחוה אחרת ליה בביאה אם בא על יבמה אחרת, אי בגיטא, דלב"ש נמי פסיל לה בגיטא מדרבנן מי... ... דפסיל מדרבנן, אלמא מדרבנן אינה קנוי, יש לו (להשתות) ולומר מדרבנן אינו יכול להפר: ולר' אליעזר ראי. פ' ד' אחין (יבמות סט.): מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה. כדתנן התם שנים שנשאו שתי אחיות ואחד מופסה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה [מופסה] מאמר כו' עד והלזו תצא משום אחות אשה (מיד דהוי אחות אשה) דמאמר קונה קנין גמור כדדרשי' (פ' קידושין יד.) ולקחה לו לאשה (דברים כה) [וקאמר ר"א דהייטו דוחקא לדחות בצרה בלבד], אבל אי בעי לאפוקי בגיטא לא מצי מפיק לה, דאית לה מישוטא דבפ"ק דקידושי' (שם) ויבמה ביאה גומרת בה [ואין כסף ושטר גומרי בה לענין] דלא מצי אפוקה בגיטא, ואית [להו] רבי לענין דקונה לדחות בצרה: מאי איב' דטיבר. אלמי מפר כי נמי עשה בה מאמר, ותסתם בפ' ד' אחי' (יבמות סט.) [אמר לך ר"א] אימור דאמרי אינה דלא אבי לה בגט אלא בגי [נמי] חליצה, לספרת נדרי' מי אמרי, ותיבן בקונטרס כתם דהתם [נתר] דשני אחי מפר בשותפות קאמר דר' אליעזר נמי מודה בבשותפות מיהת מפר, אבל בשמעתין דס"ד הבאתן דיבם לחודי' מפר לא אמרי' דמודי ר"א: הב"ע שעמד בדין. אחר שעמ' בה מאמר, דהכי מוכח כל הסוגיא דמייבי שעשה בה מאמר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

עד: ר"ן נערה המאורסה פרק עשירי נדרים רש"י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לו נשואין וכו' ולא אירוסין עושה דלמ: (ב) ד"ה מאי יפר דקאמר ר"א יפר בשותפות וכו' ולעולם:

תוספות

קנה לעצמו הוא. שהרי עשה בה מאמר. ומתרץ קנה לעצמו וכו"מ עיי שם: תפשום. מדל' ר"ל יפר מנעם מאמר. דנישואין עושה. דאי אירוסי עושה היכי מפר בלא מה. וק' לר"ת שיחיה. מאי קאמר, כי נמי אירוסי עושה מפר יכם לחודיה, דהא אוקימנא שפקנו לה כ"ד [מזונות] משלו והוי כמו אירוסי והגיע זמן לאר"ל דמפר, ומיהו [דפריך] לר' יהושע דלית ליה דמפר בהגיע זמן, א"נ הא לאוקימנא כשעמד בדין הייט דלא מיקמי לר"ל דא' דמאמר אינו קונה אלא לחתום בגרה וקאמר הכא דתפשוט לדידן דלא ס"ל כר' אלעזר, דאין אנו זקוקים לאוקומי כשעמד בדין ומיירי דלא עמד בדין ואינו חייב לזונה, ולא הוי כמו הגיע זמן: מאי יפר יפר בשותפות. עם אב, ולעולם אירוסי עושה. וכפ' ל' אחי' (יבמות כט:) פרץ מי קמני יפרו יפרו יפר קתני. וי"ל דלכך לא פריך הכא [כמו התם], התם פרץ אמילתא הן דרב נחמן מי קתני [יפרו וכו'] לר"ל דא' מאמר אינו קונה אלא לחתום בגרה, עד דמוקי לה התם כשעמד בדין, והכא כבר מוקמי כשעמד בדין וכדרב פנחס, וכך אתקפתא דתפשוט כו' לא לא מוקמינן לה כשעמד בדין הילכך מוקי לה בשותפות, ולא לה לתקשו מי קתני יפרו שטל לשנוי כשעמד בדין וכדרב פנחס וכדשנינן לר"ל: תניא בוותי' דר' אבי. דטעמ' דר"ל משום דעבד אמאר, וכי אמוקמא לעי' שעמדה בדין וכדרב פנחס, לא פני בהעמדה בדין גרידא אי לאו מאמר: ומה אשה. בעלמ' שאין לו חלק בה עד שיחלוה: משכאת לרשותו. שנשאה: נגמרה לו. שמפר לבדו: אשה שיש לו חלק. וקוקה לו: עד שלא תבא לרשותו. קודם שעשה בה מאמר: [משכאת לרשותו אינו] דין שתבטל. שמפר לבד, אי מאמר נשואה עושה דהוי כמו נשואה, ואי אירוסי עושה יפר לבדו כשעמד בדין, וכדרב פנחס: שאין לאחר חלק בה. קודם שנשאה שפגייה היא: יש לאחר חלק בה. לשאר יבמין: דבריך. משומ"ד שלא יפר: בלום חלקנו בין יבם אחד לשני יבמין. כין בלחד כין בשנים וכין עשה בה מאמר וכין לא עשה יש לי טעם ולהיה שלא יפר: שהרי בשאר דברי' בן נדרים. פי' יש לנו לגמר הספרה משאר דברי. דכמו (דלפני) [דלעני] שאר דברי' לא עמדה לי כמאמר, כן לענין הפרה לא הגמר. לקמן מפ' מאי דשאר דברי': הבל' ע"ד בן עזאי. על עצמו היה נאמר:

מסורת הש"ס

(א) יבמות כט:, (ב) לעיל סו:, (ג) [תוספתא פ"ו], (ד) [שיך עיד לע"ל], (ה) [דף נח:], (ו) [יבמות כט:], (ז) [דף עג:], (ח) [ע"כ שיך לע"ל], (ט) [ל"ל אלא לשויה].

מוסף רש"י

אביה ובעלה מפירין נדרה. ואינו מוסר עד שיפרו שניהם [כתובות לט:]. חבל עליך. כל הבל בנפ"ש מבלה והספד הוא [חולין ע. וכעי"ז יבמות קכב. וסנהדרין נפ:].

פירוש הרא"ש

תנן א"ר אליעזר בו'. לאדיני אמי דאוקמה כשעשה בה מאמר מהדר לפרוני: שקנה לעצמו ע"י שמים. שהיתה כבר זקוקה לו: אירוסין עושה. ונעיל מפורה לחופה: נישואין עושה. ואם בא עליה בלא חופה קנאה ומוציאה בגט: תניא בוותיה דר' אמי. דמפרש טעמא דבית שמאי מפני שעשה בה מאמר: שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו. והיינו מקנה אשה: משכאת לרשותו. נגמרה לו לפר נדריה עם אביה: יבמתו. שביתה זקוקה לו קודם שעשה בה מאמר אינו דין שיפר לה: כך יש לאחרים חלק בה. שהיא זקוקה גם לאחיו: שאר דברים אנדרים דמו. דלשאר דברים לא נגמרה להפרת נדרים נמי לא נגמרה לקמן מפרש מאי שאר דברים: הבל' ע"ד בן עזאי. הרבה מבלה והספד יש בדבר שתלמיד ותיק כבן עזאי לא שימש אדם גדול כר"ע:

הכי פריך בשלמא רבי יהושע איכא לקיומי מילתיה דימא דמפר בשותפות קאמר דיש זיקה וכמרוסה חשיבא אלא רבי אליעזר מאי טעמיה אי נמי סבירא ליה יש זיקה והוא כאמרוסה או כנשואה אפילו הכי לשני יבמין לא סגי דאין ברירה ואי אין זיקה אפילו חד נמי לא יפר: ד) **אמר רבי אמי כגון שעשה בה מאמר.** שנתן לה קדושין דקדושי יבם הכי מקרו: **מאמר קונה קנין גמור.** דהוא לה ככנוסה ומלי פטר לה בגיטא ולא בעיא חליצה ומש"ה מפר לחודיה: **ורבי יהושע ה"מ בחד יבם.** איכא למימר דמפר אי משום זיקה אי משום מאמר: **אבל בשני יבמין לא.** דאפי' סבירא לך בב"ש דמאמר קונה קנין גמור אפילו הכי מלי אחוה למיסרה עליה בגיטא או בחליצה דהכי אשכחן ביבמות ה) לר"ג דסבירא ליה דמאמר קונה קנין גמור כב"ש ואפי' הכי אית ליה דאחוה אסר לה [על היבם] בגיטא או בחליצה וכיון שכן היכי משרת לה בנשואה או כאמרוסה הא מגרע גרעה דאמרוסה לא מלי אינש למיסרה על האמרוס ואחוה מלי למיסרה על היבם: **ור"ע סבר אין זיקה.** דלא חשיבא ליה זיקה למיהוי אפילו כאירוסין: **ולרבי אליעזר.** דאמר בפ' ד' אחין מאמר לבית שמאי אינו קונה אלא לחתום בגרה כדתנן התם ו) שלשה אחין ב' נשואין שני אחיות ואחד מופנה ומת אחד מבעלי האחיות ועשה בה מופנה מאמר ומת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלוז תלא משוש אחות אשה והייטו דקאמר ר"א לחתום בגרה כלומר לחתום את אחותה שלא תאסרנה משוש אחות זקוקה דמאמר עביד לה ככנוסה לענין זה אבל אינו קונה קנין גמור דאי בעי לאפוקה

תנן אמר רבי אליעזר ומה אם אשה שקנה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שמיפר נדריה ואי בשעשה בה מאמר קנה לעצמו הוא שקנה לעצמו ע"י שמים תפשוט דבעי רבה ז) מאמר לבית שמאי אירוסין עושה או נשואין עושה תפשוט דנשואין עושה דאי אירוסין עושה הא תנן ח) נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה אמר רב נחמן בר יצחק מאי יפר יפר בשותפות תניא נמי הכי כרבי אמי ט) שומרת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר"א אומר יפר ורבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים ר"ע אומר לא לאחד ולא לשנים א"ר אליעזר ומה אם אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו נגמרה לו אשה שיש לו חלק עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמור לו אמר לו ר"ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שכשם שאין לו חלק בה כך אין לאחרים חלק בה תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שכשם שיש לו עמה חלק כך יש לאחרים חלק בה אמר לו ר"י עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד א"ל כלום חלקנו על יבם אחד ועל שני יבמין בין שעשה בה מאמר בין שלא עשה בה מאמר וכשאר דברים בן נדרים בלשון הזה אמר בן עזאי חבל עליך בן עזאי שלא שימשת את ר"ע מאי תניא

ואי. אמרת טעמא דרבי אליעזר דאמר לבנים מיפר כגון שעשה בה מאמר הא דאמר שהקנו לו מן השמים קנה לעצמו הוא במה שעשה בה מאמר: **או נשואין עושה.** יורשה ומיטמא לה והבא עליה נידון בחנק ולאי אירוסין ט) דלא פקעה זיקת אחיו לגמרי מינה היכי מלי יבם מיפר לחודיה: **והא סגן נערה המאורסה וכו'.** דכל זמן שהיא ארוסה אכמי שייך בה אחיה: **מאי יפר דקאמר ר"א** ט) **בשותפות.** עם אחיה דלעולם אירוסין עושה: **תניא כוותיה דר' אמי.** דבעשה בה מאמר פליגי: **משכאת לרשותו נגמרה לו.** מיפר נדריה הוא ואחיה: **אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו.** שהיא זקוקה לו עד שלא עשה בה מאמר: **משכאת לרשותו.** דעשה בה מאמר: **אינו דין שפיגמר לו.** דמפר נדריה: **כך אין לאחרים חלק בה.** קודם שתתארס לו: **כך יש לאחרים חלק בה.** לשאר יבמין: **מה אשה מציב על יבם אחד.** שאין אחה מודה לי עליו הואיל ואין לאחרים חלק בה כאמרוסה דמיא ומיפר לה: **כלום חלקנו כו'.** דודאי בין עשה בה מאמר בין לא עשה בה מאמר אינו חייב סקילה הבא עליה כנערה המאורסה הלכך אינו מיפר לא שנא יבם אחד ולא שנא שני יבמין דהכל דינו שוה דאין חייב יותר הבא על שומרת יבם אחד מהבא על שומרת שני יבמין: **וכשאר דברים כן נדרים.** דכשם דלענין סקילה אין לה דין כנערה מאורסה כך בנדרים אינה נמורה לאיסה להפר כנערה מאורסה והכי מפ' לקמן: **שלא שימשת את ר"ע.** שיודע לנגח כל כך ולהשיב תשובות מעולות:

תניא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com